

paatrængende, og derfor, mine Herrer, kæmpede jeg mod Deres Sorgløshed. Det var den Sorgløshed, De viste lige overfor Forsvarsvæsenets Ordning, som gjorde, at det var umuligt for mig at komme nogen Bei med mine Forslag. De Herrer ville vistnok erindre, at jeg ikke i det følgende Aar indbragte noget ekstraordinært Bevillingsforslag. Jeg omtaler dette, forbi det har været forskjellig bedømt; og fordi maaste ogsaa et æret Medlem, der talte om en Overbevisnings Mangel paa Styrke, deri kunde se et Argument for sin Anskuelses Rigtighed. Deri tager man dog fejl. Jeg indbragte nemlig første Gang samtlige mine Forslag, vedrørende de militære Ting, i det Saab derved at kunne gjøre nogen Nytte; men det blev mig desværre klart, at i det følgende Aar kunde jeg ikke gjøre det med nogen-somhelst Saab om Nytte, ja, jeg vil tilføje, at det var mig fuldstændig klart, at jeg ikke kunde gjøre det uden at anrette Skade. Ærede Medlemmer ville ved at se efter i Rigsdagstidenden kunne finde, at de militære Lovforslag stode første Gang paa Dagsordenen samme Dag, som Folkethingets Flertal havde meddelt sin Beslutning om at ville negte Finantsloven, og De ville endvidere finde, at, da Rigsdagen atter kom sammen efter Folkethingets Opløsning, indbragtes de militære Lovforslag, inden 1ste Behandling af Finantsloven havde fundet Sted, og inden man endnu vidste, om Forhandlingerne med Regjeringen skulde fortsættes paa samme Maade, som de vare blevne førte i den første Del af Samlingen. Ærede Medlemmer ville dernæst se, at 1ste Behandling af de militære Lovforslag fandt Sted her Dagen efter, at Thinget havde faaet Svar paa en Adresse, hvori Thinget bad den Regjering, hvortil jeg havde den Ære at høre, om at gaa sin Bei. Det ærede Flertal forholdt sig fuldstændig taust; de Herrer beærede mig ikke med at tage nogen-somhelst Del i Forhandlingen, og da denne var sluttet, bleve Forslagene henviste til et Udvalg, med hvilket jeg ikke havde Leilighed til senere at konferere. Ærede Medlemmer ville altsaa meget let se, at jeg, naar jeg forudsaa, at det vilde gaa paa den Maade, som Begivenhederne senere bekræftede, havde Ret i, at jeg ikke kunde bringe Sagen frem, undtagen ikke alene at faae den slaaet ihjel, men tillige at faae den slaaet ihjel paa en saadan Maade, at det vilde være vanskeligt for enhver Anden nogen-sinde senere at tage den op igjen. Dette var mig en i højeste Grad pinlig og utaalelig Stilling. Det havde været meget behageligere at kunne gaa rask paa og faae Spørgsmaalet bragt ud af Verden; men man har jo den Pligt ikke alene at se paa sin egen Behagelighed, men tillige at se paa, hvad der gælder de Interessers, man er sat til at varetage, og derfor var det mig fuldstændig klart, at det eneste Maal, som jeg kunde sætte mig, var at stræbe hen til, at de militære Spørgsmaal ikke bleve indbragne i

den politiske Agitation, som den Gang fandt Sted, og saa iøvrigt overlade det til en anden og lykkeligere Eftermand at tage Spørgsmaalet op igjen. Det maatte ogsaa derved blive mig fuldstændig klart, at jeg ikke kunde og ikke vilde fremtræde for Rigsdagen paa den Plads, som jeg stod paa ifjor, med mindre jeg havde min fulde Frihed til over for det høje Thing at kunne sige min Overbevisning, at kunne fastholde den og handle derefter; og forsaavidt som jeg ikke kunde det, var det min faste Beslutning, hvoften at blive i eller indtræde i nogen Regjering, men at træde tilbage til den bestedne Stilling, som jeg nu her har den Ære at indtage over for Dem.

Jeg har maattet udtale disse almindelige Bemærkninger for, at ærede Medlemmer kunne forstaa det Standpunkt, som jeg indtager over for det foreliggende Lovforslag. Det er af den høit ærede Minister idag udtalt, at han ikke i Dieblisset paatænkte at indbringe og gjøre til Gjenstand for Diskussion nogen endelig Plan for Landets Forsvarsvæsen. Jeg er, efter hvad jeg har udvirket, ganske vist ikke af den Anskuelse, at denne Bei i og for sig er den heldigste; men jeg kan tilfulde forstaa, at den høitærede Minister kan finde, at det er praktisk og mest nyttigt for Sagens Fremme at gaa denne Bei; jeg kan forstaa, at han, da hans Forgænger ingen Begne kom med at bringe Spørgsmaalet under Forhandling i dets Helhed, nu tror, at han heller bør forhandle det i dets Enkeltheder. Jeg har ikke den Ære fuldstændig at kende den høitærede Ministers Anskuelse om Forsvarsvæsenet i Almindelighed, og det er slet ikke min Hensigt ved denne Bemærkning at rette nogen Opfordring til ham om at udtale sig i denne Anledning. Jeg erkjender fuldstændig, at dette er en Sag, som maaske overlades til hans eget Initiativ, og det er derfor heller ikke min Hensigt i dette Dieblis at ville reise Spørgsmaalet om en Forsvarsplan, ialtsald ikke førend jeg kan se det ærede Things Stemning, thi det beror paa det ærede Things Opfattelse om Forholdet mellem den politiske Situation og Betydningen af Landets Forsvarsvæsenes særlige Ordning, om det er muligt at reise en saadan Diskussion uden at træffe Bomuld i Ørerne. Der er imidlertid en Ting, som er mig en Tilfredsstillelse og Beroligelse, og det er, at jeg har havt Leilighed til i store Træk at gjøre den høitærede Rigsminister bekendt med den Opfattelse af Landets Forsvar og Forsvarsmidlernes Anvendelse, som den tidligere Regjering og dens Rigsminister vare gaede ud fra, og jeg tror ikke at begaa nogen Indiskretion ved at sige, at det til min store Glæde har vist sig, at den høitærede Rigsminister har kunnet være enig med mig i Meget, om ikke i Alt. Nu er det imidlertid saaledes, at naar man vil naae et praktisk Maal, saa gjælder det om at se, hvad Maalet er, og at se at komme derhen hurtigst muligt. Derfor nu de Forslag,